

luffet fra den almindelige civile Proces; efter Forordningen af 3die Juni 1796 § 15 er det jo tilladt ikke blot en Part selv, men endogfaa Sagsføreren at svare mundtlig og altsaa at føre Sagen videre ved mundtlige Forhandlinger; Sagsføreren er indskrænket til et Dvarteer, men for Parten er der ingen Indskrænkning i saa Henseende. Der er altsaa Afgang for Parterne til, naar de ville, at kunne procedere mundtlig, men efter det foreliggende Lovudkast er det Meningen, at man vil tvinge dem dertil, og at de, om de end ville procedere skriftligt, ikke skulle have Lov dertil. Hvem troer man da egentlig, vil vinde meest ved dette Arrangement? Parterne? Det troer jeg ikke; nei, en af de første Følger af den nye Procesmaade vil blive den, at det bliver umuligt for en Mand selv at føre sin egen Sag, at det bliver aldeles nødvendigt for Enhver, der har en Sag for Søs og Handelsretten i Kjøbenhavn, at have en Sagsfører; det vil ikke blive let muligt for en Part at svare mundtlig paa et Foredrag, som man for et Dieblisk siden har hørt; men hver Gang Sagen har nogen Bigtighed eller Betydning for ham, vil han ansee det for ligefrem nødvendigt at sikre sig en dygtig og indsigtsfuld Mand, og Nødvendigheden vil være dobbelt saa stor, netop fordi det ikke er øvede Dommere, der skulle affige Dommen, det vil sige Dommere, der ere vant til at læse Indlæg, vant til at læse og tilbørlig veie de forskjellige, mere eller mindre talentfulde Fremstillinger af en Sag, vore Procuratorer formaae at give. Troer man ikke, at en Mand, der ikke er vant til, at færdes med retslige Sager, vil føle sin egen Svagheit, naar han skal tage Ordet umiddelbart efter en talentfuld, øvet og dygtig Advocat, og naar han veed, at Dommerne, der bestaae af Rægmænd for største Delen, mulig umiddelbart efter de mundtlige Forhandlingers Slutning, strax paa Grundlag af disse Forhandlinger, efter det Indtryk, de have modtaget af de forskjellige holdte Foredrag, affige Dommen? Denne Procesform vil altsaa blive løslig for Parterne, fordi den vil nødsage dem til at engagere en Sagsfører. Et Fortrin mener man vel at denne nye Procesform uimodigelig vil have, nemlig Hurtighed; jeg indrømmer, at dette er et For-

trin, men for mig stiller Sagen sig saaledes, at det dog kun er et relativt Fortrin. Men jeg troer dernæst, at man ikke bør gjøre sig overdrevene Forestillinger om den Hurtighed, som denne nye Procesform vil medføre. Dersom man gaaer ud fra, at ikke blot Dommerne, men ogsaa Parterne og deres Sagsførere vilde være meget nidkjære for at fremme Sagens Tilendebringelse; ja saa vil det jo kunne gaae hurtigt, men det kan da ogsaa stee nu, naar alle Parter ere i høi Grad interesserede i at bringe Sagen til Ende; men ere Parterne ikke interesserede i Sagens hurtige Tilendebringelse, er blot den ene af Parterne ikke interesseret deri, ja saa kunde der vel ogsaa efter dette Udcast aabne sig Udveie til at faae Sagen trukket længere ud, end man kunde ansee for ønskelig. Naar man vil gennemlæse § 27 og sammenholde den med de foregaaende Paragrapher, og naar man vil stille sig for Die, hvorledes Procesforholdene have udviklet sig her, hvilke Vaner Parternes Sagsførere vilde medbringe til denne nye Institution, da troer jeg, at jeg tør spaae, at i de fleste Sager, idetmindste af nogen Betydning, vil Forholdet stille sig saaledes, at der vil blive afgivet ikke blot en skriftlig Fremstilling og Mod-Fremstilling fra Sagsøgerens og den Sagsøgte Side, men end ydermere mindst nok et skriftligt Indlæg fra begge Parternes Side, og at man ikke vil kunne nægte først den Sagsøgte og senere Sagsøgeren nogle Dages Udsættelse for at overveie, hvad de vilde fremføre i deres Interessse. Naar man nemlig har Valget imellem de to Alternativer, at træde Sagsøgerens Ret til at faae Sagen hurtig paafjendt, og Sagsøgte Ret til ikke at blive afflaaren Leilighed til at fremkomme med sine Indsigelser, for nær, da vil det i Almindelighed stille sig saaledes, at man vil have mere Tilbøielighed til ikke at træde det sidste Hensyn for nær end det første. Men naar nu Forholdet skulde udvikle sig saaledes, at det blev sædvanligt, at begge Parter fremkom fra hver sin Side med et Par skriftlige Fremstillinger, og der hver Gang blev givet nogle faa Dages Udsættelse, ja saa seer jeg egentlig ikke, at der i Henseende til Hurtighed vindes Væsentligt mere, end der vilde kunne opnaaes ved i Handelsager at